

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v tuzemstvu mesečno Din 15.—. — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5 poštni predal 22, telefon 2326, Čekovni račun št. 14335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Neprankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaj, vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialno namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda Din 0,50

Štev. 130 • Maribor, torek, dne 14. novembra 1939 • Leto XIV

Na vojnih frontah doslej skoraj tišina

razvija se pa gospodarska vojna.

Na glavni francosko-nemški fronti so še vedno le nepomembnejše praske. Divja pa gospodarska vojna v obliki blokade, plembe in uničevanja ladij in kontrabantskega blaga na morju. Angleži in Francozi so zaplenili že okoli 550 tisoč ton takega blaga. Znatno škodo so napravile Angliji in Franciji tudi nemške podmornice, ki križarijo po morjih, potapljaajo in plenijo nasprotniške ladje. Borba je za obe strani zvezana z velikimi žrtvami. Anglija je doslej zgubila poldrugi odstotek svojih ladij.

Nemčija je v svoji gospodarski zadregi sklenila pozvati Nemce, ki prebivajo v nevtralnih državah, da se vrnejo v Nemčijo. V ta namen sklepa pogodbe z nevtralnimi državami, po katerih prevzamejo imetje nemških manjšin dotične države, zato pa Nemčiji pošiljajo živila in surovine, dočim Nemci, ki se vrnejo v Nemčijo, dobe od države predvsem na Poljskem in Češkem posest, ki jo država kupi ali vzame Židom in drugim posestnikom.

Kakor poroča angleški »Financial News«, če vpoštevamo le nemške manjšine v baltičskih državah, na Danskem, v Italiji, Jugoslaviji, Rumuniji in na Madžarskem, znaša imetje nemških manjšin v teh deželah okoli 220 milijard dinarjev, kar pomeni za Nemčijo ogromen kapital za nadaljevanje vojne.

Anglija pravi, da nevtralne države s sklepanjem takih pogodb nudijo Nemčiji materialno podporo in da zato niso več nevtralne. Če torej posamezne nevtralne države sklepajo take prenose imetja z Nemčijo, bi opravičeno enake pogodbe zahtevale tudi Anglija, Francija in Amerika za svoje državljane in tisoče in tisoče emigrantov, ki živijo v teh državah in katerim je njih domovina zaplenila imetje. V nadomestilo za emigrantom zaplenjeno imetje, bi v Angliji, Franciji in Ameriki zaplenili nemško imetje. Angleži, Francozi in Amerikanci bi pa tudi bili veseli takih pogodb z nevtralnimi državami, ker imajo skoraj povsod težkoče s svojim imetjem, ki so ga njih državljani vložili v razna podjetja, pa ga ne morejo dobiti nazaj.

Angleški tisk predlaga enak pritisk na takozvane »nevtralne« države, kakršnega izvaja druga v vojni udeležena stran. V Angliji se bavijo še z enim načrtom. Uvesti hočejo »črno listo« za vsa trgovska, industrijska in bančna podjetja v nevtralnih državah, o katerih sumijo, da so v zvezi z neprijateljem. S takimi podjetji ni gospodarskih stikov. Delnice nemških podjetij v Angliji ali Franciji pa bosta obe državi enostavno zaplenili kot lastnino sovražne dežele.

Slika o gospodarskem boju v sedanjih vojni priča, kako strašen obseg zavzema vojna. Iz nje razvoja je razviden silno težak položaj nevtralnih držav, ker se niso pravočasno emancipirale in sporazumele o medsebojnem sodelovanju in so danes odvisne od dobre volje vojskujočih se strank tega ali onega tabora.

Madžari utrjujejo mejo proti Rusiji

Madžari so pričeli utrjevati mejo proti Sovjetski Rusiji in je bilo o tem govora tudi v madžarskem parlamentu. — Po madžarskih vesteh so si v Budimpešti in v Rimu edini v tem, da Sovjetska Rusija ne sme prekoračiti Krpatov in Črnega morja.

Ni upanja na mir

Angleški kralj in predsednik francoske republike belgijskemu kralju in holandski kraljici

Na mirovno poslanico belgijskega kralja in holandske kraljice sta sedaj odgovorila angleški kralj in predsednik Francoske republike.

V svojem odgovoru pravi angleški kralj:

»Vedno je bila in ostaja moja želja, da bi vojna ne trajala niti en dan več, kakor je brezpogojno potrebno.

Bistveni pogoji, ki smo jih sklenili postaviti za zagotovitev častnega miru, so bili že večkrat jasno prikazani in povedani. Dokumenti, ki so bili objavljeni, odkar je vojna nastala, jasno dokazujejo njen izvor in ugotavljajo, kdo je odgovoren za izbruh vojne. Moji narodi so zgrabili orožje šele potem, ko so bili podvzeti vsi napor, da se reši mir.

Neposredni povod za naš vstop v vojno, je bil napad Nemčije na Poljsko. Toda ta napad pomeni samo nov primer nemške politike proti njenim sosedom, glavni cilj, zaradi katerega se bore danes moji narodi, pa je v tem, da

zagotovimo Evropi, kakor je to že večkrat izjavil moj ministrski predsednik Zedinjenega kraljestva, da bo svoboda lahko prosta stalnega strahu pred ponovnim napadom od strani Nemčije. Drugi cilj je, da bi narodi Evrope mogli ohraniti neodvisnost in svobodo in da bi se v bodoče preprečilo zlorabljanje sile namesto uporabljanja mirnih sredstev za reševanje mednarodnih sporov. Ti naši cilji so bili prikazani in poudarjeni večkrat, zlasti pa je to poudaril ministrski predsednik 12. oktobra s podnji zbornici, kakor tudi moj zunanji minister 2. novembra v lordski zbornici.

Elementi, ki morajo biti po prepričanju mojih vlad glavni del vsakega mirnega urejanja, se vidijo jasno in točno iz omenjenih političnih izjav in veljajo tudi za primer, ako bi Vaši Veličanstvi imeli možnost, da mi sporočita predloge Nemčije, ki bi bili takega značaja, da bi nudili stvarne temelje za doseg cilja, ki sem jih poudaril.

Odgovor predsednika francoske republike

Vlada francoske republike in francoski narod izražata soglasno priznanje čustvom, s katerim je prežeta poslanica, ki ste mi jo poslali.

Noben narod ni doprinesel večjih žr-

tev za stvar miru kakor francoski. Francija to poudarja in tudi danes naglašja, da je bila in da ostaja trdno odločena, sprejeti vsako možnost, ki bi mogla zagotoviti pravičen in trajen mir

Belgijsko-nizozemska mirovna akcija brezuspješna

Mrzlične priprave za obrambo neodvisnosti.

Splošno se smatra, da je mirovna akcija, ki sta jo podvzela belgijski kralj in nizozemska kraljica, končala z neuspehom. Incident na nemško-nizozemski meji in grožnje nemškega tiska dajejo slutiti, da se je položaj znatno poostiril in bi utegnili priti do resnih zapletov.

Na Nizozemskem se mrzlično vršijo priprave za obrambo meje. V dolžini 180 km so Nizozemci poplavalili svoje ozemlje, kar onemogoča motoriziranim oddelkom vsak dostop na nizozemsko ozemlje. Z uničenjem tega ozemlja je

Nizozemska ogromno žrtvovala za obrambo svoje neodvisnosti.

V slučaju napada angleško-francoska pomoč

Po časopisnih vesteh sta francosko-angleška generalna štaba podvzela vse potrebno, da bi v slučaju vdora nemških čet na Nizozemsko ali v Belgijo ne bilo iznenađen. Francija in Anglija bosta z vso svojo silo podprli Belgijo in Nizozemsko, če bi Nemčija kršila nevtralnost teh dveh malih držav.

Pogajanja med Finsko in Rusijo v zastoju

Zastopniki Finske čakajo na navodila.

Po poročilih agencije Tass, ni prišlo do sporazuma pri pogajanjih med Finsko in Sovjetsko Rusijo, ker so se pojavile nove zapreke. Finska delegacija je pokazala v pogajanjih brezkompromisno in nespravljivo stališče in ni sprejela niti ruskih minimalnih zahtev.

Finska delegacija je zahtevala od svoje vlade nadaljnjih navodil ali pa od-

poklic iz Moskve.

Stalin je odbil predloge Finske

Kakor poročajo iz Moskve, je Stalin zavrnil predloge finske delegacije, kot nezadostne. Moskva trdi, da mora imeti zavarovan Leningrad in pa pristanišče Murmansk v Severnem ledenem morju.

Še vedno iščejo atentatorja v Nemčiji

Nemške oblasti še vedno iščejo atentatorja, ki je položil peklenjski stroj v monakovski pivovarniški pivnici.

Doslej so zaprli že kakšnih 100 oseb. Aretacije se pa še vedno nadaljujejo.

Trdi se, da je bil peklenjski stroj vžidan v steber pivnice že meseca avgusta in da ga je vžidal nek zidar, ki je bil zaposlen v pivnici z zidarskimi deli. Ako je to res, potem seveda ne gre

za peklenjski stroj z uro, ampak za navadno ekrazitno patrono, ki jo je bilo mogoče sprožiti iz daljave, n. pr. s pomočjo vzdane električne napeljave. Seveda ostane potem še vedno nepojasneno, zakaj naj bi bil dotičnik, ki je električni tok sklenil, čakal tako dolgo, da je Hitler s svojim spremstvom, t. j. z vsemi visokimi funkcionarji vred, odšel iz pivnice.

med vsemi narodi. Mir, ki sloni na pravicah, je dejansko edini in trajni mir. Francija je prišla za orožje, da bi enkrat za vselej naredila konec uporabi sile, ki je bila v teku zadnjih dveh let vedno v škodo posameznih narodov v Evropi in ki ogroža sedaj varnost vseh narodov. Trajen mir pa se more vzpostaviti na ta način, če se popravijo krivice, povzročene Avstriji, Češkoslovaški in Poljski. Do takega miru ne more priti razen v primeru, če se dobe jamstva političnega in gospodarskega značaja, ki bodo za bodočnost zagotovila spoštovanje svobode vseh narodov. Človeštvo ne bo rešeno nemirov in strahu, če ne bo sigurno dejstva, da se sila ne bo več uporabljala. Rešitev, ki bi pomenila zmago krivice, ne bi pripeljala do zelenega miru, zlasti pa ne do stalnega miru, za katerim stremita Vaši Veličanstvi. Sedaj se mora izjaviti Nemčija in ne Francija za tak mir ali pa proti njemu, kajti tako čutijo vse države, ki se boje za svojo varnost in neodvisnost.

Nemška vlada proučuje

Na poslanico belgijskega kralja in holandske kraljice je odgovorila nemška vlada, da jo bo proučila in nato sporočila svoj odgovor.

Nova narodna skupščina z ustavotvornim značajem

Zagrebsko glasilo SDS »Nova Riječ« pravi, da bo imela nova narodna skupščina v nekem smislu ustavotvoren značaj.

Nova narodna skupščina bo potemtakem nadomeščala ustavotvorno skupščino, ki jo je prej zahtevala opozicija, ter bo državno ustavno in ostalo, zlasti okvirno zakonodajo, prirojila novi ureditvi države.

Zato bodo volitve v narodno skupščino važne tudi za delavstvo, zakaj delavski razred mora ohraniti v vsej državi enako svobodo in zaščito ter mora biti zakonodajna, ki se nanaša na delavce kot državljane in razred, urejena tako, da bo ustrezala tem potrebam.

Najprej ureditev države, potem volitve?

Na razne vesti v listih in izjave, kdaj bodo volitve v narodno skupščino, običine in hrvaški sabor, pravi »Hrvatski dnevnik«, da so te vesti neresnične.

Zlasti Srbi žele, da se reorganizacija države izvede prej in čimprej, ker, če se tu doseže sporazum med Hrvati in Srbi, ni nobenega vzroka, da bi Hrvati nasprotovali. Zakonodajna za volitve je pripravljena. — »Hrvatski dnevnik« misli ob reševanju ureditve države na Srbe JRZ.

Na zapadni fronti manjše praske

Na zapadni fronti ni nobenih posebnih dogodkov. Obe strani poročata o manjših praskah, napadih in protinapadih.

Socialističen podžupan v Ženevi. Mestni svet je izvolil za prvega podžupana socialistu sohr. Métrauxa. Dosedanji prvi podžupan je namreč odstopil.

